

ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

1 մարտի 2023 թվական

N 125 - Ա

ք.Ստեփանակերտ

ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2022 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻ 11-Ի N 252-Ա ՈՐՈՇՄԱՆ ՄԵՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հիմք ընդունելով «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» օրենքի 37-րդ հոդվածը՝ Արցախի Հանրապետության կառավարությունը **ո ր ո շ ու մ է.**

1. Արցախի Հանրապետության կառավարության 2022 թվականի մարտի 11-ի «Արցախի Հանրապետությունում ցանքաշրջանառության խթանման ծրագիրը հաստատելու մասին» N 252-Ա որոշման 1-ին կետով հաստատված հավելվածը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն հավելվածի:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում հաստատման պահից:

«Հաստատում եմ»

ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱԳԱՀ

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հավելված
Արցախի Հանրապետության
կառավարության 2023 թվականի
_____ -ի N ____-Ա որոշման

«Հավելված
Արցախի Հանրապետության
կառավարության 2022 թվականի
մարտի 11-ի N 252-Ա որոշման

ԾՐԱԳԻՐ

ԱՐՑԱՒԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ՑԱՆՔԱՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԽԹԱՆՄԱՆ

1. ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՐԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Դաշտավարության մեջ չափազանց կարևոր է ցանքաշրջանառության կիրառումը և ցանքատարածքների կառուցվածքի բարելավումը: Մեկ տեսակի մշակաբույսի տևական մշակությունը նույն դաշտում իջեցնում է բերքատվության մակարդակը: Դաշտավարության մեջ առանց մշակաբույսերի հերթափոխություն սահմանելու, հնարավոր չէ լուծել հողերի բերրիության ապահովման և կայուն բերքի ստացման խնդիրները:

2. Արցախի Հանրապետության կառավարության կողմից հողօգտագործողներին տրամադրվող պետական աջակցության շարունակական ծրագրերը նպաստում են տևականորեն չմշակված վարելահողերի շրջանառության մեջ ներգրավմանը, գյուղատնտեսական մշակաբույսերի ագրոտեխնիկական միջոցառումների բարելավմանը, ցանքատարածությունների և համախառն բերքի ավելացմանը, ինչպես նաև տնտեսական աճի ապահովմանը:

3. Ծրագրում օգտագործվող հիմնական հասկացություններն են՝

1) դաշտավարություն՝ երկրագործության ճյուղ, որը գլխավորապես զբաղվում է պարենային, ինչպես նաև թելատու և կերային դաշտային բույսերի մշակությամբ:

2) ցանքաշրջանառություն՝ գիտականորեն հիմնավորված, ժամանակի և միևնույն հողատարածության վրա գյուղատնտեսական մշակաբույսերի և ցեղերի հերթափոխություն:

3) գարնանացան մշակաբույսեր՝ եգիպտացորեն, հնդկացորեն, արևածաղիկ, սոյա, կտավատ, ոլոռ, ոսպ, սիսեռ, առվույտ և կորնգան:

4) բանջարեղեն՝ կարտոֆիլ, սոխ, սխտոր, լոլիկ, սմբուկ, վարունգ, պղպեղ, կաղամբ, գազար, բազուկ և լոբի:

4. Ծրագրով ներկայացվում են Արցախի Հանրապետությունում գարնանացան մշակաբույսերի և բանջարեղենի մշակման տարածքների ավելացման խթանմանն ուղղված իրականացվելիք միջոցառումները և ակնկալվող արդյունքները:

2. ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

5. Գյուղատնտեսական որոշ մշակաբույսերի տեղական արտադրության ծավալներն ապահովում են ինքնաբավության ցածր մակարդակ և առաջնահերթ խնդիրը դրանց ցանքատարածությունների, արտադրության ծավալների ավելացումն ու ինքնաբավության մակարդակի հետագա բարձրացումն է, մասնավորապես, դա վերաբերում է գարնանացան մշակաբույսերին, բանջարեղենին և կերային խոտաբույսերին:

6. Առաջնահերթ խնդիր է սեփական արտադրության հաշվին տեղական վերամշակող ընկերությունների կողմից մթերվող ծավալների ու արտադրվող արտադրանքի ավելացումը, անասնակերով ապահովվածության մակարդակի բարձրացումը, ինչպես նաև նոր աշխատատեղերի ստեղծումը, որը բխում է նաև Արցախի Հանրապետության գյուղատնտեսության ռեսուրսային ներուժի լիարժեք օգտագործման անհրաժեշտությունից:

7. Ցանքաշրջանառության մեջ ճիշտ ընտրված մշակաբույսերի մշակությունը բարելավում է հողի ֆիտոսանիտարական վիճակը, պաշտպանում է էրոզիայից, ավելացնում է օրգանական նյութերի քանակը և բարելավում ֆիզիկական հատկությունները: Այդ առումով գարնանացան մշակաբույսերի, բանջարեղենի և կերային խոտաբույսերի մշակությունը կարևորվում է ցանքաշրջանառության լավագույն բաղադրիչ լինելու, պարենային որոշ մթերքների ինքնաբավության մակարդակի բարձրացման, անասնակերերի կայուն բազայի ստեղծման տեսանկյունից:

8. Ծրագրի նպատակներն ու խնդիրներն են՝

1) գարնանացան մշակաբույսերի և բանջարեղենի արտադրության ծավալների ավելացում և ինքնաբավության մակարդակի բարձրացումը, կերային խոտաբույսերի բերքի ապահովվածությունը, սպառման համար անհրաժեշտ ներկրման քանակի նվազեցումը.

2) ապահովել վերամշակող ձեռնարկությունների համար անհրաժեշտ քանակությամբ հումք, այդ վերամշակող ձեռնարկությունների զարգացմամբ և քանակական աճով ապահովել դրանց կողմից օգտագործվող հումքի պահանջարկի բարձրացումը.

3) ցանքաշրջանառության կիրառմամբ գարնանացան մշակաբույսերի ցանքատարածությունների, համախառն բերքի ծավալների և գյուղատնտեսությամբ զբաղվող տնտեսավարող սուբյեկտների եկամուտների ավելացումը.

4) ագրոտեխնիկական միջոցառումների ժամանակին կատարումը, ցանքի նորմաների պահպանումը, ցանքաշրջանառության ապահովումը և բարձր ծլունակությամբ սերմերի օգտագործումը:

3. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

9. Ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

1) գարնանացան մշակաբույսերի սերմերի անհատույց տրամադրում.

2) բանջարեղենի մշակությամբ զբաղվող անձանց անհատույց ֆինանսական միջոցների տրամադրում.

3) սիլոսի համար եգիպտացորենի մշակությունից ստացված բերքի իրացման դիմաց լրավճարի տրամադրում:

10. Արցախի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարությունը (այսուհետ՝ Նախարարություն) համակարգում և վերահսկում է Ծրագրով նախատեսված միջոցառումների իրականացման գործընթացը:

11. Տեղական ինքնակառավարման մարմինները (Ստեփանակերտ քաղաքում՝ Նախարարությունը), հիմք ընդունելով Ծրագրով սահմանված ժամկետները, ընդունում են գարնանացան մշակաբույսերի և բանջարեղենի մշակություն իրականացրած հողօգտագործողների հայտերը: Հայտերի հետ միաժամանակ տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (Ստեփանակերտ քաղաքում՝ Նախարարություն) են ներկայացվում համայնքների վարչական սահմաններում գտնվող գյուղատնտեսական նշանակության տարածքների նկատմամբ սեփականության, և (կամ) վարձակալության, և (կամ) անհատույց օգտագործման իրավունքի պետական գրանցման վկայականների (այսուհետ՝ Վկայական) և անձնագրերի պատճենները: Տեղական ինքնակառավարման մարմիններն ընդհանրացնում և շրջանների վարչակազմեր են ներկայացնում իրենց կողմից հաստատված տեղեկանք՝ նշելով հողօգտագործողի ազգանունը, անունը, հայրանունը, անձնագրային տվյալները, Վկայականների համարները և դրանց մշակության համար նախատեսված տարածքների մակերեսները՝ կցելով նաև հայտերի և Վկայականների պատճենները: Համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող պետական սեփականություն համարվող գյուղատնտեսական նշանակության տարածքների վարձակալները փաստաթղթերը ներկայացնում են համապատասխան շրջանի վարչակազմ:

12. Գարնանացան մշակաբույսերի սերմերի անհատույց տրամադրում՝

1) Արցախի Հանրապետությունում սեփականության, և (կամ) վարձակալության, և (կամ) անհատույց օգտագործման իրավունքով հատկացված նվազագույնը 0,5 հեկտար (մեկ ամբողջական հողատարածքում) մակերեսով հողատարածքում գարնանացան մշակաբույսերի մշակությամբ զբաղվող հողօգտագործողներին անհատույց տրամադրվում է՝ 1 հեկտարի դիմաց սահմանված քանակությամբ սերմ՝ համաձայն N 1 աղյուսակի.

2) Նախարարությունը, Ստեփանակերտ քաղաքում սույն կետի 1-ին ենթակետում ընդգրկված հողօգտագործողների հայտերը, իսկ Արցախի Հանրապետության շրջանների վարչակազմերի կողմից սույն միջոցառման շրջանակներում հայտ ներկայացրած հողօգտագործողների վերաբերյալ տեղեկություններն ընդունում է մինչև տվյալ տարվա ապրիլի 1-ը.

3) Նախարարությունը հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում ընդհանրացնում և Հիմնադրամ է ներկայացնում սույն կետի 2-րդ ենթակետում նշված տեղեկությունները՝ սերմերի տրամադրման գործընթացն իրականացնելու նպատակով.

4) սույն միջոցառումից օգտվելու պարտադիր պայման է հանդիսանում համայնքի վարչական սահմաններից դուրս գտնվող պետական սեփականություն համարվող գյուղատնտեսական նշանակության տարածքների դեպքում՝ շրջանի վարչակազմի,

համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող տարածքների դեպքում՝ համայնքի ղեկավարի (ստորագրում է նաև համապատասխան տեղամասը սպասարկող գյուղատնտեսը) կողմից տրամադրված՝ հողատարածքը ցանքսին պատրաստ լինելու վերաբերյալ տեղեկանքը, իսկ եգիպտացորեն, արևածաղիկ և առվույտ մշակաբույսերի դեպքում՝ նաև ոռոգման ինքնահոս եղանակով հնարավորության (բացառությամբ՝ 900 մետր և բարձր գոտիներում ցանվելիք տարածքների), ոռոգման կաթիլային, անձրևացման և այլ համակարգերի առկայության դեպքում՝ ջրային համակարգերը շահագործող ընկերության հետ կնքված պայմանագիրը.

5) Հիմնադրամը սերմերի տրամադրման գործընթացն իրականացնում է մինչև տվյալ տարվա մայիսի 1-ը.

6) Հիմնադրամը սերմերի տրամադրման գործընթացն ավարտելուց հետո, տեղեկություններ է ներկայացնում Նախարարություն ոչ ուշ, քան մինչև տվյալ տարվա հունիսի 1-ը՝ նշելով սերմ ստացած հողօգտագործողի ազգանունը, անունը, հայրանունը, անձնագրային տվյալները, ստացած սերմի քանակը.

7) Նախարարությունը, սույն կետի 6-րդ ենթակետում նշված տեղեկությունները տրամադրում է համապատասխան շրջանների վարչակազմերին և մինչև տվյալ տարվա հուլիսի 1-ը շրջանների վարչակազմերից ընդունում, ընդհանրացնում և Հիմնադրամ է ներկայացնում Արցախի Հանրապետության շրջանների վարչակազմերի կողմից ներկայացված, ինչպես նաև Ստեփանակերտ քաղաքում ցանք կատարած հողօգտագործողների վերաբերյալ ցանկը՝ նշելով ազգանունը, անունը, հայրանունը, անձնագրի տվյալները և ցանված տարածքի չափն՝ ըստ մշակաբույսերի.

8) Նախարարությունը սույն կետի 6-րդ ենթակետում նշված տեղեկությունները ստանալուց հետո՝ ընդհանրացնում և կազմակերպում է պետական աջակցության տրամադրման գործընթացը:

13. Բանջարեղենի մշակությամբ զբաղվող անձանց անհատույց ֆինանսական միջոցների տրամադրում

1) Արցախի Հանրապետությունում սեփականության, և (կամ) վարձակալության, և (կամ) անհատույց օգտագործման իրավունքով հատկացված վարելահողերում բանջարեղեն մշակելու համար հողօգտագործողներին անհատույց տրամադրվում է 1 հեկտարի դիմաց՝ միանվագ ֆինանսական աջակցություն (պարտադիր պայմաններ են հանդիսանում մեկ ամբողջական հողատարածքի մակերեսը ոչ պակաս, քան 0,1 հեկտար լինելը, ինչպես նաև ոռոգովի դաշտի առկայությունը, բացառությամբ՝ 900 մետր և բարձր գոտիներում ցանված կարտոֆիլի և սխտորի)՝ համաձայն N 2 աղյուսակի:

Մեկ ամբողջական հողատարածքում երկու և ավելի տեսակի բանջարեղեն մշակելու ու յուրաքանչյուր տեսակը 0.1 հեկտարից պակաս լինելու դեպքում աջակցության չափը հաշվարկվում է տվյալ տարածքում մշակված՝ նվազագույն աջակցություն նախատեսող բանջարեղենի տեսականու համար սահմանված աջակցության չափով.

2) Նախարարությունը, սույն միջոցառման շրջանակներում Ստեփանակերտ քաղաքում բանջարեղենի մշակությամբ զբաղվող հողօգտագործողների ցանկը, իսկ Արցախի Հանրապետության շրջանների վարչակազմերի կողմից սույն միջոցառման շրջանակներում հայտ ներկայացրած հողօգտագործողների վերաբերյալ

տեղեկությունները՝ համաձայն N 3 աղյուսակի, ընդունում է 2 փուլով՝ մինչև տվյալ տարվա մայիսի 1-ը և օգոստոսի 1-ը.

3) սույն կետի 1-ին ենթակետով սահմանված անհատույց ֆինանսական միջոցների տրամադրման գործընթացն ապահովելու համար՝

ա. 0.5 հեկտար և ավելի, իսկ Ստեփանակերտ քաղաքում՝ 0.1 հեկտար և ավելի տարածքներն ուսումնասիրելու և չափագրելու նպատակով Արցախի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարի հրամանով ստեղծվում է հանձնաժողով.

բ. 0.1-ից մինչև 0.5 հեկտար տարածքներն (բացառությամբ Ստեփանակերտ քաղաքի) ուսումնասիրելու և չափագրելու նպատակով՝ Արցախի Հանրապետության համապատասխան շրջանի վարչակազմի ղեկավարի հրամանով ստեղծվում է հանձնաժողով.

4) սույն կետի 3-րդ ենթակետի «ա» պարբերությամբ ստեղծված հանձնաժողովը տեղեկությունների ներկայացման վերջնաժամկետներից հետո, տասը աշխատանքային օրվա ընթացքում ընդհանրացնում, ուսումնասիրում է ներկայացված փաստաթղթերը, ստուգում դրանց ճշտությունը և ներկայացնում բանջարեղենի մշակությամբ զբաղվող և դրական եզրակացություն ստացած հողօգտագործողների ցանկը, իսկ «բ» պարբերությամբ ստեղծված հանձնաժողովը քսան աշխատանքային օրվա ընթացքում ընդհանրացնում, ուսումնասիրում է ներկայացված փաստաթղթերը, ստուգում դրանց ճշտությունը և Նախարարություն է ներկայացնում բանջարեղենի մշակությամբ զբաղվող և դրական եզրակացություն ստացած հողօգտագործողների ցանկը՝ համաձայն N 3 աղյուսակի.

5) Նախարարությունը դրական եզրակացություն ստացած՝ բանջարեղենի մշակությամբ զբաղվող հողօգտագործողների հետ կնքում է համապատասխան պայմանագրեր՝ պետական աջակցության տրամադրման գործընթացն ապահովելու նպատակով.

6) Սույն միջոցառման շահառու են համարվում փաստացի բերքահավաք իրականացրած հողօգտագործողները (բացառությամբ բնական աղետից տուժած տարածքների հողօգտագործողների), որոնց ցանկը ներկայացվում է համապատասխան շրջանի վարչակազմի (Ստեփանակերտ քաղաքում՝ Նախարարության) կողմից՝ մինչև տվյալ տարվա հոկտեմբերի 1-ը:

14. Սիլոսի համար եզիպտացորենի մշակությունից ստացված բերքի իրացման դիմաց լրավճարի տրամադրում՝

1) Արցախի Հանրապետությունում սեփականության և (կամ) վարձակալության և (կամ) անհատույց օգտագործման իրավունքով հատկացված վարելահողերում սիլոսի համար եզիպտացորենի մշակությունից ստացված բերքի իրացման դեպքում տրամադրվում է լրավճար՝ 1 կիլոգրամի դիմաց 20 ՀՀ դրամ գումարի չափով.

2) լրավճարը տրամադրվում է Արցախի Հանրապետության տարածքում գործող անասնապահական ընկերություններին (այսուհետ՝ Մթերող ընկերություն) իրացված բերքի դիմաց.

3) Մթերող ընկերությունները տեղեկություններ են ներկայացնում Նախարարություն սիլոսի համար եզիպտացորենի բերքի մթերման գործընթացն

ավարտելուց հետո՝ ոչ ուշ, քան մինչև տվյալ տարվա հոկտեմբերի 1-ը՝ համաձայն N 4 աղյուսակի.

4) Նախարարությունը սույն կետի 3-րդ ենթակետում նշված տեղեկությունները ստանալուց հետո՝ տասնօրյա ժամկետում ընդհանրացնում է դրանք և կնքում համապատասխան պայմանագրեր՝ պետական աջակցության տրամադրման գործընթացն ապահովելու նպատակով.

5) Մթերող ընկերությունները համապատասխան ֆինանսական միջոցները ստանալուց հետո, հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում հողօգտագործողներին են վճարում սիլոսի համար եգիպտացորենի բերքի իրացման դիմաց սահմանված լրավճարը:

15. Սույն Ծրագրի ֆինանսավորումն իրականացվում է պետական բյուջեով այդ նպատակով նախատեսված միջոցներով:

4.ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԻՑ ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

16. Սույն Ծրագրի իրականացումից ակնկալվող արդյունքներն են՝

1) գարնանացան մշակաբույսերի և բանջարեղենի բերքատվության և ստացվող բերքի որակի բարձրացում.

2) մոլախոտային բուսականության, հիվանդությունների և վնասատուների դեմ պայքարի անհրաժեշտության նվազեցում:

17. Ծրագրի իրականացումից յուրաքանչյուր տարի նախատեսվում է՝

1) ցանել շուրջ 6 700 հեկտար գարնանացան մշակաբույսեր.

2) ֆինանսական միջոցներ տրամադրել շուրջ 950 հեկտար բանջարեղենի մշակության համար.

3) մթերող ընկերություններում հողօգտագործողներից մթերել ստացված եգիպտացորենի բերքի ամբողջ հումքը:

18. Գարնանացան մշակաբույսերը և բանջարեղենը հումք են հանդիսանում վերամշակող ընկերությունների համար: Յուրաքանչյուր մշակաբույսերի վերամշակումից ստացված ձեթը, ընդդեմ մշակաբույսերից՝ հատիկը, հնդկացորենից՝ հնդկաձավարը և բանջարեղենից՝ պահածոները հանդիսանում են առաջին անհրաժեշտության պարենամթերք և ունեն կենսական նշանակություն մարդու օրգանիզմի նորմալ գործունեության համար: Կերային խոտաբույսերից ստացված անասնակերը կնպաստի անասնաբուծության զարգացմանը:

Աղյուսակ N 1

Գարնանացան մշակաբույսերի սերմի անհատույց տրամադրման վերաբերյալ

Մշակաբույսի անվանումը	Ցանքի նորման (կգ/հա; հատ/հա*)
Եգիպտացորեն	
<i>հազիկ</i>	55 000

	<i>սիլոս</i>	71 500
Հնդկացորեն		100
Արևածաղիկ		4
Սոյա		60
Կտավատ		60
Ոլոռ		200
Ոսպ		150
Սիսեռ		100
Առվույտ		20
Կորնգան		120

*- հատ/հա-ով հաշվարկվում է միայն եգիպտացորենի ցանքսի նորման

Աղյուսակ N 2

Բանջարեղենի մշակության համար տրամադրվող ֆինանսական աջակցության չափերը

Հ/հ	Բանջարեղենի տեսակը	Տրամադրվող ֆինանսական աջակցության չափը (ՀՀ դրամ/հա)
1	Լոլիկ	500 000
2	Գազար	
3	Կաղամբ	
4	Սոխ	400 000
5	Սխտոր	
6	Սմբուկ	200 000
7	Կարտոֆիլ	
8	Վարունգ	
9	Պղպեղ	
10	Լոբի	
11	Բազուկ	

Աղյուսակ 3

Արցախի Հանրապետությունում բանջարեղենի մշակությամբ զբաղվող հողօգտագործողների վերաբերյալ տեղեկություններ

Հ/Հ	Համայնք	Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Անձնագրային տվյալները	Բանջարեղենի տեսակը	Մշակված տարածքը (հեկտար)
1					
2					

3					
...					
Ընդամենը՝ շրջանում					

Աղյուսակ N 4

Արցախի Հանրապետությունում սիլոսի համար եգիպտացորենի մշակությունից ստացված բերք մթերած հողօգտագործողների վերաբերյալ տեղեկություններ

Հ/Հ	Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Անձնագրային տվյալները	Մթերած բերք (կիլոգրամ)
1			
2			
3			
...			
Ընդամենը՝			

» :

**ԱՐՑԱՒԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ
ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԵՐԻ
ԿԱՌԱՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏ**

Ա. ԼԱԶԱՐՅԱՆ